

Розмариця С.О.

магістрант,

*Миколаївський фаховий коледж культури і мистецтв
Миколаївської обласної ради;*

викладач,

Київська муніципальна академія

естрадного та циркового мистецтв

Науковий керівник: Романенкова Ю.В.

доктор мистецтвознавства, професор,

*Київська муніципальна академія естрадного та циркового
мистецтв*

НЕЗАЛЕЖНІ ТЕАТРАЛЬНІ ПЛАТФОРМИ ЗЛАМУ ХХ ТА ХХІ СТ. ЯК ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ ТЕАТРАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА УКРАЇНИ

Незалежні театральні платформи в Україні – це те, що для невибагливого споживача мистецьких продуктів має вирішити одну з найболючіших на сьогоднішній день проблем. Однією з причин наявності проблеми є брак інформації. До прикладу, дослідження «Агенції розвитку Миколаєва» та платформи «Му art» за останні майже 3 роки (період із 2019 р.) представили театральні установи у віртуальному просторі. Загальна активність подій у театральній галузі на місяць складає лише 65 публікацій.

Частіше за все люди отримують інформацію про репертуар і роботу державних театрів і незалежних театральних платформ завдяки знайомим, відвідують події за рекомендаціями. На даний момент асоціація Українських незалежних театрів налічує їх аж 60, фактично ж їх понад 100.

Друга суттєва проблема – стереотипне сприйняття театру. В наш час молоде покоління не сприймає театр як вид дозвілля у вихідний день. Звісно, на це мають великий вплив «класичні» вистави у репертуарі

державних театрів, які ми бачимо під час навчання у школі. Також існує думка, що театр – це постійна трупа, постійне місце базування. Через брак інформації молоде покоління не має уяви про сучасні технології, інтерактивні вистави, які нині використовуються в театрі, не кажучи вже про великий вибір різноманітних івентів. Засновник «Театру Futur3» у Кельні Андре Ерлен зазначає, що для театру принциповим є вихід поза межі класичних театральних будівель, які «бачили» тисячі постановок, і бажання творити у місцях, що вперше використовуються як театральний простір.

Не менш вагомим бар'єром для відвідування театру для більш дорослого покоління є брак вільного часу та матеріальна складова.

Головна задача незалежних театральних платформ – забезпечити, щоб театральна подія стала для людей ближчою, зрозумілою, цікавою та доступною.

У 2020 р. театральна індустрія отримала справжній виклик – всесвітню пандемію. Досі не було такого, щоб весь світ одночасно закрили вдома та не було можливості задовольнити свої культурно-дозвіллі потреби. До всесвітньої пандемії індустрія переймалась тим, яку саме виставу включити до репертуару, яку зірку запросити та чим саме зацікавити глядача. Тепер головна задача – це дотримання норм законів та постанов, дотримання санітарних норм безпеки. Все це дуже вплинуло на розвиток, хоча здавалось, що «театральний сезон» закінчився завчасно, адже були зупинені всі процеси.

Державні театри знайшли вихід із даної ситуації у публікації старих записів вистав на платформі «Youtube», проведенні репетицій на онлайн платформах «Zoom» та «Google meet». За умов адаптивного карантину вони мали змогу збиратися у невеликому складі. Адаптуючись до ситуації, театри почали більше уваги приділяти своїм сторінкам у соціальних мережах, таких як «Facebook», «Instagram», в яких проводили прямі етери, де підписники мали змогу побачити, як саме проходять репетиції. Артисти були вільні у виборі формату проведення етерів та показували глядачам те, що донині було приховано від них. Відтепер можна дізнатися, як проходить читання п'єси, як актори проводять репетиції, де відточують майстерність володіння вокалом та пластику тіла.

Одним із найактивніших був Національний академічний драматичний театр імені Івана Франка, які на своїй сторінці «Youtube» викладав документальні фільми, записи творчих зустрічей, уривки та записи старих вистав. Водночас Київський національний академічний театр оперети вирішив провести цей період із користю для себе в технічному аспекті, відбулася модернізація акустичного та світлового обладнання. Миколаївський академічний художній російський драматичний театр займався доопрацюванням сценографії та костюмів, проводились індивідуальні репетиції із режисером на онлайн-платформах, аби після

послаблення карантинних обмежень якомога швидше зробити прогону репетицію та перейти до випуску прем'єр. Та все це стало можливим завдяки тому, що державні театри знаходяться на місцевому або обласному бюджетному фінансуванні; на що не можуть розраховувати незалежні театральні платформи, які працюють на комерційній основі та знаходяться на самофінансуванні.

Значну роль у підтримці відігравали безпосередньо глядачі, які фінансували незалежні театри донатами. Завдяки соціальним мережам та сучасному маркетингу була можливість отримати додаткове фінансування завдяки продажу вживаних костюмів, бутафорії та декорацій, що підтримало існування театрів.

Соціальні мережі та онлайн-платформи надали можливість не лише отримувати донати, а й освоїти нові форми роботи з глядачем та випуску вистав. Також з'явилась можливість міжнародної співпраці без додаткового фінансування. Значного успіху досягли такі проекти, як «The Future of Europe» режисера Андрія Мая – міжнародний україно-німецький документальний проєкт у «Zoom» «за участю підлітків із Донбасу та Північної Рейн-Вестфалії, який було презентовано в рамках «Sommerbult Kulturfestival». «LORENZ.IO («Romeo Meetz Yulija»)» – ще один «Zoom-проєкт», створений у партнерстві фестивалю «Гогольфест», Академії діджитальності та театру в Дортмунді та за участю молодого покоління мариупольського театру «Театроманія». «VR-театр» – цифрова версія проєкту Сашка Брама «Осінь на Плутоні», створена за підтримки Українського культурного фонду і вперше презентована в рамках Міжнародного фестивалю українського театру у Кракові «Схід-Захід» завдяки Українському інституту.

Всупереч негативним наслідкам всесвітньої пандемії, багато театрів отримали поштовх для розвитку в нових напрямках, державні театри – розуміння важливості впливу соціальних мереж та потенціалу взаємодії з глядачами, демонструючи внутрішні процеси творчої роботи, тим самим викликаючи більшої зацікавленості. Тоді як незалежні театральні платформи, надихнувшись першою у світі радіодрамою Річарда Х'юза «Небезпека», почали підкорювати онлайн-платформи для випуску вистав, отримуючи шляхи подальшого функціонування.

Список використаних джерел:

1. Поміж розвагами і політикою. Що дратує театральних фахівців у різних країнах. URL: <https://www.culturepartnership.eu/ua/article/what-irritates-theatre-professionals-in-different-countries> (дата звернення: 15.02.2022).

2. Український театр у карантинному 2020-му: час дорослішати. URL: https://lb.ua/culture/2020/12/29/474169_ukrainskiy_tetr_karantinnomu.html (дата звернення: 14.02.2022).